

POSTANOWIENIE

Dnia 23 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z powództwa L. Ł.

przeciwko A. B. i Ł. M. - wspólnikom spółki cywilnej A. s.c. A. B., Ł. M.

o wynagrodzenie, wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 23 kwietnia 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu
Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S.

z dnia 27 czerwca 2014 r., sygn. akt VII Pa [...], VII Pz [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę
2025 (dwa tysiące dwadzieścia pięć) złotych tytułem zwrotu
kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 27 czerwca 2014 r. oddalił apelację pozwanych A. B. i Ł. M. – wspólników spółki cywilnej „A. s.c. A. B, Ł. M.” od wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 30 września 2013 r. (mocą którego zasądzono solidarnie od pozwanych na rzecz powoda L. Ł. kwotę 63.654,41 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 5 lipca 2011 r. do dnia zapłaty; zasądzono solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; nakazano pobrać solidarnie od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w S. kwotę 3.963,78 zł tytułem nieuiszczonych kosztów

sądowych oraz nadano wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności co do kwoty 2.880 zł) oraz oddalił zażalenie pozwanych na postanowienie tego Sądu z dnia 30 września 2013 r.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną pozwanych. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego - art. 6 k.c. Ponadto skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów postępowania: 1/ art. 87 § 1 k.p.c. i 2/ art. 299 k.p.c. Skarżący wniesli o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w S. oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w S. w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania; ewentualnie wniesli o uchylenie oraz zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano zachodzącą w sprawie nieważność postępowania z uwagi na nienależyte umocowanie działającego w imieniu pozwanych pełnomocnika i niewłaściwe reprezentowanie przez niego interesów strony oraz oczywistą zasadność skargi, bowiem wyroki wydane w powyższej sprawie oparte są na niepełnym materiale dowodowym, z pominięciem dowodu z zeznań pozwanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania; a w przypadku jej przyjęcia - o oddalenie skargi kasacyjnej; ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanych solidarnie kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do

rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania tej przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, iż

przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiście zasadności skargi kasacyjnej nie można natomiast upatrywać w oparciu wyroku na niepełnym materiale dowodowym. Tak przedstawiona przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w istocie zmierza do podważenia ustalonego w sprawie stanu faktycznego. Tymczasem w myśl art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

W sprawie nie zachodzi też nieważność postępowania. Jak dowodzi lektura skargi kasacyjnej, skarżący upatrują owej nieważności w nieprawidłowym umocowaniu ich pełnomocnika, a także w niewłaściwym reprezentowaniu przez niego interesów strony. Powołują się przy tym na pozorną zawartą z tymże pełnomocnikiem umowy stałego zlecenia (stanowiącą podstawę do uzyskania statusu pełnomocnika, o ile przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia), ale nie zarzucają naruszenia przepisu art. 379 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 89 § 1 k.p.c., chociaż to właśnie te przepisy mogłyby stanowić punkt odniesienia dla ewentualnych rozważań na temat nieważności postępowania spowodowanej reprezentowaniem strony przez osobę niemającą zdolności bycia pełnomocnikiem procesowym.

Niezasadny jest też zarzut nieważności postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c. wskutek pozbawienia skarżących możliwości obrony ich praw w procesie w wyniku nieprawidłowych działań podejmowanych przez ich pełnomocnika. Implikujące nieważność postępowania pozbawienia strony możliwości obrony przysługujących jej praw polega na całkowitym odjęciu stronie w postępowaniu sądowym, wbrew jej

woli, możliwości podejmowania czynności procesowych zmierzających do ochrony jej sfery prawnej (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 1961 r., 3 CR 953/60, Nowe Prawo 1963 nr 1, s. 117 z glosą W. Siedleckiego i wyroki z dnia 20 stycznia 1966 r., II PR 371/65, OSNCP 1966 nr 10, poz. 172 oraz z dnia 27 maja 1999 r., II CKN 318/98, niepublikowany). Dlatego nie można stwierdzić nieważności postępowania, gdy strona podjęła czynności w procesie, nawet doznając utrudnień w popieraniu dochodzonych roszczeń lub obronie przed żądaniami strony przeciwnej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 1968 r., I CR 432/67, OSNCP 1969 nr 7-8, poz. 137, z dnia 1 października 1998 r., I PKN 359/98, OSNAPiUS 1999 nr 21, poz. 681, z dnia 2 kwietnia 1998 r., I PKN 521/97, OSNAPiUS 1999 nr 6, poz. 203 i z dnia 10 marca 1998 r., I CKN 524/97, Prokuratura i Prawo 1999 nr 5, poz. 43). Wymieniona przyczyna nieważności postępowania jest sformułowana w sposób bardzo ogólny, przez co może obejmować różne stany faktyczne. Dlatego też należy oceniać jej ewentualne wystąpienie przy uwzględnieniu konkretnych okoliczności sprawy, bacząc że w grę wchodzi jedynie takie przypadki, w których strona rzeczywiście była pozbawiona możliwości obrony i nie działała w postępowaniu, a nie gdy mimo naruszenia przepisów procesowych podjęła jednak czynności w tym postępowaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2008 r., II CSK 593/07, LEX nr 494150). Do pozbawienia strony możliwości obrony jej praw dochodzi wówczas, gdy z powodu naruszenia przez sąd określonych przepisów lub zasad procedury cywilnej strona nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub istotnej jego części i nie miała możliwości usunięcia skutków tych uchybień na następnych rozprawach poprzedzających wydanie wyroku w danej instancji (por. wyrok Sądu Najwyższego z 13 lutego 2004 r., IV CK 61/03, LEX nr 151538). W tym kontekście w orzecznictwie przyjmuje się, że o nieważności postępowania z omawianej przyczyny można mówić tylko w razie pozbawienia strony możliwości obrony jej praw, a nie jej ewentualnego ograniczenia na etapie postępowania wcześniejszym niż etap bezpośrednio poprzedzający wydanie wyroku (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 marca 2005 r., III CK 271/04, LEX nr 175995). Inaczej rzecz ujmując, przy ocenie, czy doszło do pozbawienia strony możliwości działania, trzeba najpierw rozważyć, czy nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, następnie

zbadać, czy uchybienie to wpłynęło na możliwość strony do działania w postępowaniu, wreszcie ocenić, czy pomimo zaistnienia wspomnianych przeszkód strona mogła bronić swych praw w procesie. Dopiero w razie kumulatywnego spełnienia wszystkich tych warunków można uznać, że strona została pozbawiona możliwości działania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2008 r., V CSK 488/07, LEX nr 424315). Odnośnie nieważności postępowania na skutek niewłaściwego reprezentowania interesów strony przez ich pełnomocnika trzeba zauważyć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, konsekwencje działań i zaniechań pełnomocnika ponosi bezpośrednio strona przez niego reprezentowana, w szczególności błąd procesowy pełnomocnika obciąża mocodawcę (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2000 r., IV CKN 841/00, LEX nr 821070, z dnia 23 lipca 2002 r., II CZ 72/02, LEX nr 821067, z dnia 3 grudnia 2003 r., I CZ 139/03, LEX nr 821063, z dnia 26 kwietnia 2007 r., III CZ 22/07, LEX nr 319631, czy z dnia 30 maja 2007 r., II CSK 167/07, LEX nr 346193).

Reasumując: wobec niewykazania istnienia powołanych w skardze kasacyjnej przesłanek przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.